

Til venstre: Rum, 1979. Akryl på pap. Til højre: Landskab, 1976. Olie på lærred.

Kvadrater. Albert Mertz hyldes med en flot galleriudstilling og en pionerindsats i bogform.

Rød + blå som løsningen på det hele

AF METTE SANDBYE

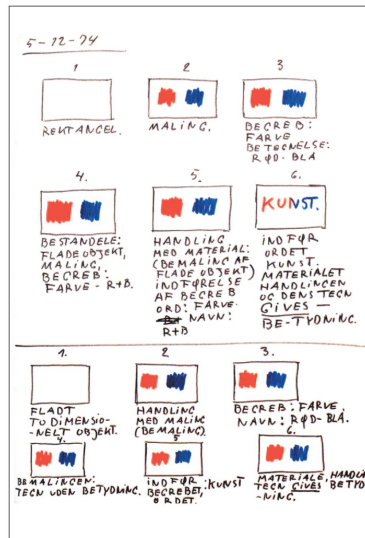
Albert Mertz (1920-1990) var en af de mest alsidige og internationale velorienterede danske kunstnere i det 20. århundrede. Han var primært maler, men han lavede også film, fotocollager, skulpturer, tegninger, skrev digte, og så skrev han om kunst for især *Louisiana Revy*, blandt andet i form af omfattende reportager fra hele den europæiske kunsts scene. I sin levetid var han bestemt kendt, i al fald i kunstnerkredse, og fordi han var professor på Kunstakademiet i København fra 1979 til 1990. Men i mindre grad i den brede offentlighed, hvilket også skyldtes, at han boede mange år i Frankrig, mest i Paris, fra 1963 til 1976. I 1999 arrangerede fire danske museer en samtidig storstilet præsentation af forskellige aspekter af Mertz' enormt mangesidede værk, men siden har der – bortset fra mindre plukvis visninger og en fin udstilling på Den Frie for nylig – været lidt stille om Mertz. Det rådes der nu bod på med en stort anlagt og meget smukt

designet bog (tilrettelagt grafisk af Åse Eg Jørgensen), der på flod papir og med kvalitetstryk præsenterer et omfattende udpluk af Mertz' gigantiske såkaldte »noteværk«. Det er en bog, der viser, hvor aktual han stadig er, samtidig med at den tilføjer endnu flere perspektiver til hans på én gang meget sammenhængende og meget strittende værk. Og det er en bog, der præsenterer en masse nyt materiale, som kunsthistorikere og bare almindelige billed- og kunstinteresserede kan kaste sig over.

Udvalget og introduktionen til det er primært foretaget af kunsthistorikeren Cecilie Høgsbro Østergaard, og det er en kraftpræstation fra hendes side i sig selv. For jeg kommer nærmere ind på dette pragskrift, er der grund til at nævne den Mertz-udstilling, som Christian Foghmar har kurateret for Galleri Tom Christoffersen, og som kun vises denne weekend med. Det er en virkelig flot sammensat udstilling, nærmest på museumsniveau, med værker fra slutningen af 1950'erne og helt frem til Mertz' død i 1990. Den er rigtig god at begynde sin Mertz-tilegnelse med. Udstillingens undertitel er »rød+blå«, og hermed udpeger den Mertz' varemærke: to malede kvadrater ved siden af hinanden med et rødt felt til venstre og et blått til højre. Et neutralt format med to signalagtige, men ellers ikke-betydende farver. Men for Mertz blev denne formel løsningen på en række problemer, som han folte, maleriet var løbet ind i.

Mertz var uddannet på Kunstakademiet i 1930'erne under den realistiske, socialt engagerede maler Aksel Jørgensen. Hurtigt blev han dog inspireret af surrealisme og dadaisme og koncentrerede sig i 1940'erne især om at lave film. I 1947 blev han medlem af den abstrakt-konkrete kunstnergruppe Linien II, og man kan sige, at forholdet mellem form eller kunst og konkret omgivende virkelighed var det, der skulle blive hovedtemaet for al hans produktion sidenhen.

Mertz fandt hurtigt det danske kunstliv provinsielt og flyttede som en konsekvens heraf til Frankrig. Igennem hele sin karriere sugede han til sig og forholdt sig aktivt medtænkende til tidens nye strømninger i kunsten, sådan noget som popkunsten og ikke mindst konceptkunsten. Han ville lave kunst, der kunne eksistere i sin egen ret, som en ting i verden, der ikke nødvendigvis oversatte eller lignede virkeligheden, men som eksisterede som betydning på lige fod med alt muligt andet i virkeligheden. Mertz ville ikke bare »lave billeder«, men snarere »arbejde med et problem gennem en række forsøg«, som han selv udtrykte det. Han diskuterede også løbende, både i ord og billeder, hvad der overhovedet kunne være kunst, og hvornår noget – et ugebladsudklip for eksempel – kunne kaldes kunst, hvis man præsenterede det på en lidt anderledes måde end i ugebladet. Samtidig ville han frigøre maleriet fra det ekspressive og følelsesudtrykkende penselstrøg og farvens symbolske betydning.

Albert Mertz' optegnelser fra 1974 om rød-blå algoritmen. FRA BOGEN MERTZ OM MERTZ

Efter mange forsøg – Mertz var ekstremt produktiv, lavede uendelige forsøg for hver søndag at kassere og reducere i billedmængden – fandt han i 1960'erne (men med forsøg helt tilbage i 1950'erne) frem til det, han kaldte »rød-blå-propositionen« eller R+B, som han dobte denne løsning i 1968. Det var to farver, der var »klare og distinkte og meget lidt natur-associerende«, som Mertz citeres for på udstillingen hos Tom Christoffersen. De gjorde farven til ikke-betydende objekt i sig selv, og herved fandt Mertz frem til en slags neutral og konstanterende formel, der kunne løse en række af problemerne.

Det kan måske lyde tørt, men sammen med de store tanker om kunst, virkelighed og repræsentation er der masser af humor, pop og kitsch i hans værker. Som når han konstruerer billeder af silkepapir, cigaretpakker og rød-blå-bemalede Gyldenspætt-

tegneserier, maler kvadrater på trommesalsmalerier for på en gang at punktere deres realisme og understrege dem som billeder. Værkerne er meget flod afhængt, så der dannes monder og sammenhænge hen over væggene, så alene visuelt er det en meget inviterende udstilling.

DET er vigtigt at betragte Mertz' mangesidede virke som et hele, og det medvirker den aktuelle bogudgivelse i den grad til. Mertz efterlod sig et enormt skriftligt og scrapbogs-lignende materiale, som i bogen kaldes »Noteværket«, på mere end 200 hæfter, blokke og over 1000 maskinskrivne ark, især fra perioden 1968 til 1974, mens han boede i Paris.

Det er dette enorme materiale, som Cecilie Høgsbro har gennemlæst, redigeret og udvalgt en stor mængde af. »Noteværket er en personlig øjenvidneskildring af en afgørende periode i nyere kunsthistorie, hvor den amerikanske pop- og konceptkunsts udfordring af det formelle maleri var nået til Europa, hvor den traditionelle kunstnerrolle blev voldsomt problematiseret, og hvor politiske og kulturelle dogmer i det hele taget var under pres,« som hun og Jørgen Michaelsen skriver i forordet.

Man behøver ikke læse bogen fra ende til anden. Man kan lystlæse her og der og samtidig stifte bekendtskab med Mertz' visuelle såkaldte »Skraldebøger«, hvori han klæbde alle mulige udklip sammen og kommenterede dem. Som en reklame for farve-tv, der ligner et billede af Daniel Buren, som Mertz var inspireret af, eller en annonce for rød- og blåstribede T-shirts, lister med hans favorit-top-i-kunstnere (Duchamp, Schwitters og Picabia udgør de tre øverste pladser), sjove fotos, dødsannoncer for kunstnere, han mente var vigtige, ferniseringskort fra kunstnere, han absolut ikke broød sig om, et fanbillede af David Bowie, som han godt kunne lide.

I samtiden mente nogle kritikere, at han bløt som en svamp sugede tidens tendenser til sig, bare på en mere foljet måde, men med denne fine bogudgivelse og de gode introduktionstekster, også af Peter Brix Søndergaard, der indplacerer ham i forhold til tidens internationale kunstdiskussioner, er der slæt et som igennem den fjelfortolkning. Her får man virkelig syn for sammenhængen, originaliteten og tankekonskvensen i Mertz' kun på overfladen strittende univers.

Albert Mertz, Fra Susanne Mertz' samling – del I (rød+blå), Galleri Tom Christoffersen, Skindergade 5, Kbh. NB varer kun til og med 26. jan.

Cecilie Høgsbro Østergaard (red.): Mertz om Mertz. Albert Mertz' noteværk og skrifter. Med tekster af Cecilie Høgsbro Østergaard, Jørgen Michaelsen og Peter Brix Søndergaard. Forlaget Vandkunsten, 258 sider, kr. 350.

KUNST 2100
52 medlemmer af Kunst2100 udstiller den 26.-27. januar kl. 11-17 i

KULTURKAJEN DOCKEN
Færgehavnvej 35, 2100 København Ø
Info: www.kunst2100.dk
Gratis transport mellem kl. 11-17
Fra hjørnet af Århusgade og Herninggade kl. hel og retur fra Docken kl. halv.

KUNST HØJSKOLEN PÅ ÆRØ
www.kunstaeroe.dk

Weekendavisen
Velskrevet viden